

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD
Nr. 38
Gegužės-May 12, 1958
Cleveland, Ohio

Primiršti Pietų Amerikos kaimynai

Dvidešimt Pietų Amerikos valstybių turi 170 mil. gyventojų. Nepaisant didelių natūralinių išteklių, gyvenimo sąlygos šiame krašte yra skurdžios. Trūksta kapitalo, kurio pagalba būtų galima tuos natūralinius išteklius išnaudoti, trūksta elektros energijos, transporto priemonių ir pagaliau techninio personalo.

Didžiąją pajamų dalį atskiriose kraštuose sudaro vieno kurio nors produkto eksportas: Čilėje — 70% varis, Kolumbijoje — 77% kava, Venecueloje — 93% nafta. Ligšiol P. Amerikos ūkis didžiąją dalimi priklausė nuo JAV, kuri ten daugiausia yra investavusi kapitalo ir kuri supirkdavo didžiąją tų kraštų gaminių arba žaliavų dalį.

Ūkinis atoslūgis S. Amerikoje smarkiai atsiliepė ir P. Amerikos ūkiui. JAV sumažino žaliavų importą iš lotynų kraštų, ir dėlto krito Peru vario, Brazilijos ir Kolumbijos kavos, Urugvajaus ir Argentinos vilnos bei Bolivijos metalų kainos. Maskva skubiai griebėsi susidariusią būklę išnaudoti. Komunistinė propaganda buvo išvystyta iki aukščiausio laipsnio, keliant neapykantą S. Amerikai ir susidariusiems ekonominiais sunkumais prisegant etiketę "Made in USA".

Washingtonas susirūpino. Argentinos prez. Frondizi inauguracija buvo proga pasiųsti viceprez. Nixoną platesniam pasisąžalvymui po Lotynų Ameriką. Išvykęs iš Washingtono balandžio 27 d., Nixonas aplankė asūtonis kraštus, sutikdamas nepasitenkinimą ir smarkią JAV politikos kritiką Urugvajuje, Argentinoje ir Paragvajuje. Peru sostinėje Limoje prasiveržė antiamerikinių demonstracijų ir incidentų banga.

Jau Nixono vizito išvakarėse Peru sostinėje kursavo gandai, jog maža, bet įžūli Peru komunistų partija planuojanti Nixoną pasitikti demonstracijomis, kai jis lankys San Marcos universitetą. Nepaisydamos Limos policijos ir JAV ambasados įspėjimų, Nixonas nusistatė universitetą lankyti. Tačiau jis tepasiekė tik universitetą kiemą, kurį buvo užblokę du tūkstančiai demonstrantų. Mėtydami kiaušinius ir akmenis į amerikiečius, jie šaukė: "Nixonas yra gyvatė!"

Nixonas norėjo išsikalbėti su demonstrantais ir todėl artėjo

minios link. "Ar jūs bijote kalbėti su manim?" paklausė. Vienas mestas akmuo kliudė jo kaktą, kitas smarkiai užgavo saugumo agentą. Nixono palydovai. Grįždamas į viešbutį, jis vėl susidūrė su ta pačia gauja. Šį kartą jis buvo apspaudytas.

Peru įstaigas šis incidentas sukrėtė. Spauda jį griežtai pasmerkė, prezidentas Ugarteche, kairysis, tačiau griežtas antikomunistas, Nixoną atsispašė.

Limos incidentas iškėlė JAV santykių su P. Amerika klausimą. P. Amerikos žinovai sako, kad to incidento negalima paprastai nubraukti, kaip vien tik "komunistų inspiruoto". Reikia ieškoti gilesnių priežasčių, skatinančių priešamerikinių nuotaukų augimą. Washingtone jaučiamas, kad JAV, įsigilinus į šaltojo karo sukeltas politines krizes Europoje, Azijoje ir Vid. Rytuose, primiršo savo kaimynus. Washingtono pripažįstama, jog reikia ką nors daryti.

Ryšium su tuo skelbiama, kad jau esančios ruošiamos paskolos Kolumbijai, Urugvajui, ičlei ir Brazilijai. Taip pat pripažįstama, jog reikalinga ir tolimesnė JAV ekonominė pagalba, kad P. Amerikos kraštai galėtų atsistoti ant kojų.

Tiesa, JAV politikai susiduria su faktu, kad JAV kongresas dėl ūkinio atoslūgio stengiasi suvaržyti pinigų išleidimą į užsienį, tačiau jiems taip pat yra aišku, jog ryšius su lotynų kraštais reikia stiprinti, kad sumažintų ten didėjančią sovietų įtaką.

Ekvadore, ir ypač Kolumbijoje, viceprez. Nixonas buvo sutiktas itin šiltai, nepaisant dalies studentų bandymų tą priėmimą sugadinti. Tai laikoma kaimyninių valstybių pastangomis atitaisyti Limoje patirtus nemalonus.

ŽINIOS IŠ AUSTRALIJOS

• Bankstowno lietuviškojo savaitinio mokykla iškilmingai atidaryta ir pradėjo mokslo metus balandžio 20 d. dar nebaigtose statytose Bankstowno lietuvių Namuose. Mokyklą pradėjo lankyti apie pusšimtis vaikų. Mokyklai vadovauja p. Genys. Tikimasi, kad šią mokyklą lankys ne vien tik Bankstowno, bet ir Cabramattos bei kitų artimų apylinkių vaikai. Vėliau, įrengus

daugiau kambarių, numatomi atidaryti ir lituanistiniai kursai.

• Melbourne Lituanistiniai kursai su žurnalistine klase jau turi 24 lankytojus. Balandžio 20 d. prie kursų pradėjo veikti parengiamoji klasė tiems mokiniams, kurie dar nėra pasiruošę lituanistiniais kursams.

• Bankstowno Lietuvių Namų statyba jau baigiama. Dalis kambarių dar neįrengta, tačiau įrengtieji jau naudojami mokyklai ir susirinkimams. Namai statomi talkos būdu: darbą atlieka vietos lietuviai, atitrukdami nuo kitų pareigų.

Sydnejaus lietuviškojo jaunimo organizacijos, norėdamos paremti pasišventėlių pastangas, gegužės 18 d. rengia didelį "kermių", kurio visas pelnas bus paskirtas namų statybai.

• Melbourne Lietuvių Namai užpildyti balandžio 15 d. Northcote priemiestyje. Tai geras mūrinis gyvenamasis namas su dviem butais ir talpia svetaine. Nemažame sklype numatoma įrengti teniso ir krepšinio aikštes. Miesto valdyba davė leidimą namuose įrengti lietuvių kultūrinį centrą.

• Sydnejuje gegužės 9 d. įvyko visu tautybų koncertas-balius. Jo metu darbo ir pramonės ministerio Holt buvo pristatytas atskirų tautų atstovės, jų tarpe viena lietuvaitė.

Programoje dalyvavo lietuvių tautinių šokių grupė, vadovaujama M. Osinaitės.

• Australijos lietuvių tarpe kilo idėja steigti Lietuvių Banką Australijoje. Tuo tarpu ši idėja dar tebesvarstoma.

IŠ VOKIETIJOS

PABALTIEČIŲ IR VOKIEČIŲ STUDENTŲ STUDIJŲ DIENOS

Balandžio 25-30 d. Bad Nierbreisig, Pareinyje, vyko pabaltiečių ir vokiečių studentų studijų dienos, kurių tikslas — palaikyti vokiečių tautoje susidomėjimą Rytų Europa ir specialiai išnagrinėti Pabaltijo valstybių problemas.

Ižanginę paskaitą apie Vakarų Europos atsakomybę Rytų Europos atžvilgiu laikė pasiuntinybės patarėjas Dr. A. Gerutis, ypač pabrėžęs, kad Baltijos pajūrio plotas priklausė Vakarų Europos kultūros sferai. Jeigu 1939 m. nacionalistais, sudarydami dalybų sutartį su bolševikais, išdavė visą eilę Rytų Europos valstybių ir atkėlė Maskvos valstį į Europą, tai pačios Pabaltijo tautos pasirodė komunizmui nuostabiai atsparios. Maskvinis komunizmas buvo atneštas į Pabaltijį raudonosios armijos durtuvų pagalba ir jis ten tesilaiko, tų pačių durtuvų rams-tomas. Rytų ir Vakarų konflikte pabaltiečiai aiškiai stovi Vakarų pusėje. Prelegentas pareiškė įsitikinimą, kad Vakarai išeis iš kovos laimėtojai, nes Maskva nepajėgs smurtu išlaikyti savo kolonialinio režimo. Laisvas tautų apsisprendimas ir laisvė pasirinkti sau tinkamą valdymosi formą turės būti pritaikyti ir Maskvos užvaldytoms Rytų Europos valstybėms.

Apie Vokietijos politiką Rytų Europos atžvilgiu kalbėjo parlamento narys Dr. Manteuffel-Szoegge, po to sekė pranešimai apie dabartinę padėtį Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje. Apie subolševikintąją Lietuvą išsamų ir kruopščiai paruoštą pranešimą padarė dipl. chem. K. Drunga.

Prie studijų dienų surengimo

VISAM PASAULY

RUSŲ BAZĖS EUROPOJE

Ligšiol buvo tikima, kad sovietai savo raketines bazes teturį įsirengę tik savo teritorijoje (įskaitant okupuotus Pabaltijo kraštus), tačiau tų bazių nesą Vakarų pasieniuose. Norvegijos užs. reik. min. Langei parlamente paskelbus, kad sovietinės raketinės bazės esančios Rytų Vokietijoje, Lenkijoje ir Čekoslovakijoje, Maskva skubiai sušuko "melas" ir tą patį tuoj pat pakartojo visų trijų satelitų sostinės. Tačiau praėjus savaitei vokiečių karinė žvalgyba parėmė Langes žodžius. Jos duomenimis:

Nuo Ruegenos salos Baltijos jūroje iki Bulgarijos-Graikijos sienos, 1000 mylių ruože, 6 satelitinėse valstybėse, rusai yra įrengę mažiausią 14 raketų iššovimo bazių.

Operacijų centras visoms bazėms yra Liberece, Čekijos-Lenkijos pasienyje. Keturių bazės esančios Čekoslovakijoje, viena Lenkijoje, netoli Baltijos kurorto Kolobrzeg, viena Vengrijoje prie Balatono ežero, dvi Rumunijoje, trys Bulgarijoje, dvi Rytinėje Vokietijoje — viena iš jų Erfurte.

Visos tos bazės yra aprūpintos ne tik trumpų distancijų raketomis, bet ir sovietų T-2 tarpkontinentinėmis, galinčiomis skristi 1200-1800 mylių, sveriančiomis tarp 75 ir 85 tonų.

Raudonosios armijos patrolei bazės stipriai saugo, iš tolo neprileidami gyventojų. Ligšiol bazės buvusios aprūpintos vien tik rusų gamybos ginklais, bet pastaraisiais mėnesiais, kaip žvalgyba sako, raketų gamyba pradėta trijuose Čekoslovakijos fabrikuose — 2 Bohumine ir 1 Sninoje.

pridėjo Baltų Draugija Vokietijoje.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOS GIMNAZIJOS PINIGINĖ PADĖTIS

Š. m. balandžio 1 d. gimnazija turėjo bėgamųjų skolų DM. 13,322. Tačiau tuo pat metu kasoje ir einamosiose sąskaitose buvo apie DM. 3,650. Tuo būdu IV. 1 efektyviai bėgamųjų skolų buvo tik nepilni DM. 10,000. Mėnesio būvyje šios skolos dar sumažėjo.

Tuo būdu gimnazija, nors ir neturėdama atsarginių lėšų, visgi pasaulio lietuvių, BALFo ir kitų institucijų bei organizacijų paramos dėka laikosi be žymesnio, praeityje buvusio apsisunkinimo didelėmis, egzistencijai pavojingomis skolomis.

ALT S-gos pirmininkas inž. Eug. Bartkus su našle ir būreliu Waterburio tautininkų prie dr. M. J. Colney kapo. Iš kairės: Ant. Vaišnys, Eug. Bartkus, Myk. Gureckas, Antanina Colney, Ona ir Alb. Kušliai, Vl. Varneckas.

• Žiniomis iš Lenkijos, Chruščiovas intensyviai tebekovoja, su savo konkurentais dėl valdžios. Neseniai įvykusiame komunistų CK posėdyje jam tebesą paliktas gen. sekretoriaus postas, tačiau jis jau nebeturįs visuotinės galios. Esą, M. Suslovas ir F. Pospelovas, abu aukšti partijos pareigūnai, posėdyje kaltinę Chruščiovą nukrypimu nuo marksizmo teoretikų linijos.

• Sovietų politikoje, ryšium su Chruščiovo kova dėl valdžios, pastebėti kai kurie pakitimai. Vakarų politikų nuomone, dar esą peranksti iš jų daryti toli siekiančias išvadas, tačiau jau esą galima konstatuoti, jog sovietų santykiai su Jugoslavija blogėja. Sovietinis "prezidentas" Vorosilovas atšaukė savo vizitą į Belgradą (tik pora valandų prieš sutikimui skirtą laiką). Taip pat manoma, kad rusai atšauks Jugoslavijai žadėtą ekonominę pagalbą.

• Raudonosios Kinijos vaidmuo šiose rungtyse taip pat dar neaiškus. Kinija prieš porą dienų pradėjo puolimų bangą prieš Tita, į kurią vėliau įsijungė ir Maskva. Kai kurie diplomatai mano, kad ir atakai prieš Chruščiovą vadovaujanti Kinija.

• Libanone prasidėjo riaušės prieš provokarietišką vyriausybę, kurios išviro kruvinais susirėmimais su policija. Minia, vadovaujama komunistų ir nelegaliai veikiančių Sirijos nacionalistų, Tripolyje, antrame didumu Libanono mieste, padegė JAV informacijos centro biblioteką. Per susidūrimus su policija yra 4 asmenys žuvę ir apie 30 sužeista.

Jie įsijungė į Dirvos tatką

ALT S-gos pirmininko atsilankymo Waterbury proga, "Dirva" sulaukė trijų naujų šimtinių, eilė Waterburio skyriaus narių padidino savo įnašus, o keli bi-

LIETUVOS LAISVĖS KLAUSIMAS CHICAGOS UNIVERSITETE

REKTORIUS PADEDA. — NAUJAS LIETUVIŲ JAUNIMO METODAS KOVOTI DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES. — TREMTINIŲ KULTŪRA STOJA PRIEŠ AMERIKOS SPRENDIMĄ.

Algirdo Landsbergio, 14 lietuvių dailininkų, Vytauto Bacevičiaus kūryba laukia jūsų.

Jaunimas vėl atrado naują metodą kovoti už lietuviškumą. Per paskutinius metus mes matėm jį leidžiant amerikiečių visuomenei skirtą žurnalą "Lituanus", kurio uždavinys palenkti viešąją opinią Lietuvos laisvinimo reikalams. Mes matėm jį organizuojant Prezidentui skirtą 40,000 parašų "Jaunimo Peticióną" ir keturiasdešimtoje metinėse nuo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo jaunimo žygį į Jungtines Tautas, kad sustiprintų Lietuvos politinę poziciją.

Dabar Chicago Universiteto Lietuvių Klubas ir L. S. Santara organizuoja festivalį (šventę) "Kultūra Egzilėje". Per šią šventę norima užimponuoti amerikiečių visuomenę ir tuo gauti jos simpatiją, pristatant lietuvių kultūrą jos kūrybinuose aspektuose, visame jos pajėgume.

Gegužės 12 d., pirmadienį, rašytojas Algirdas Landsbergis

skaito paskaitą "Egzilės įtaka lietuvių literatūrai".

Trečiądienį, gegužės 14 d., universiteto Reynolds Klube atidaroma keturiolikos lietuvių dailininkų paroda. Atidarymas įvyks 8 val. vak. 57 ir S. University Ave. kamps.

Penktadienį, gegužės 16 d., 8 val. 15 min. vak., tuose pačiuose rūmuose įvyksta Vytauto Bacevičiaus koncertas.

Pirmoji amerikiečių reakcija į šio festivalio rengimą buvo nuosirdi ir skatinanti. Universiteto rektorius pats pažadėjo pagalbą. Studentai susidomėjo lietuvių ir Lietuvos klausimu. Daugelis klausė apie lietuvių papročius ir jų kultūrą.

Nežinia kaip pasiseks pats festivalis, bet jei norimas efektas būtų atsiektas, lietuvių įsigytų daug draugų, kurie jiems padės Lietuvos laisvinimo darbe.

Julius Šakelė

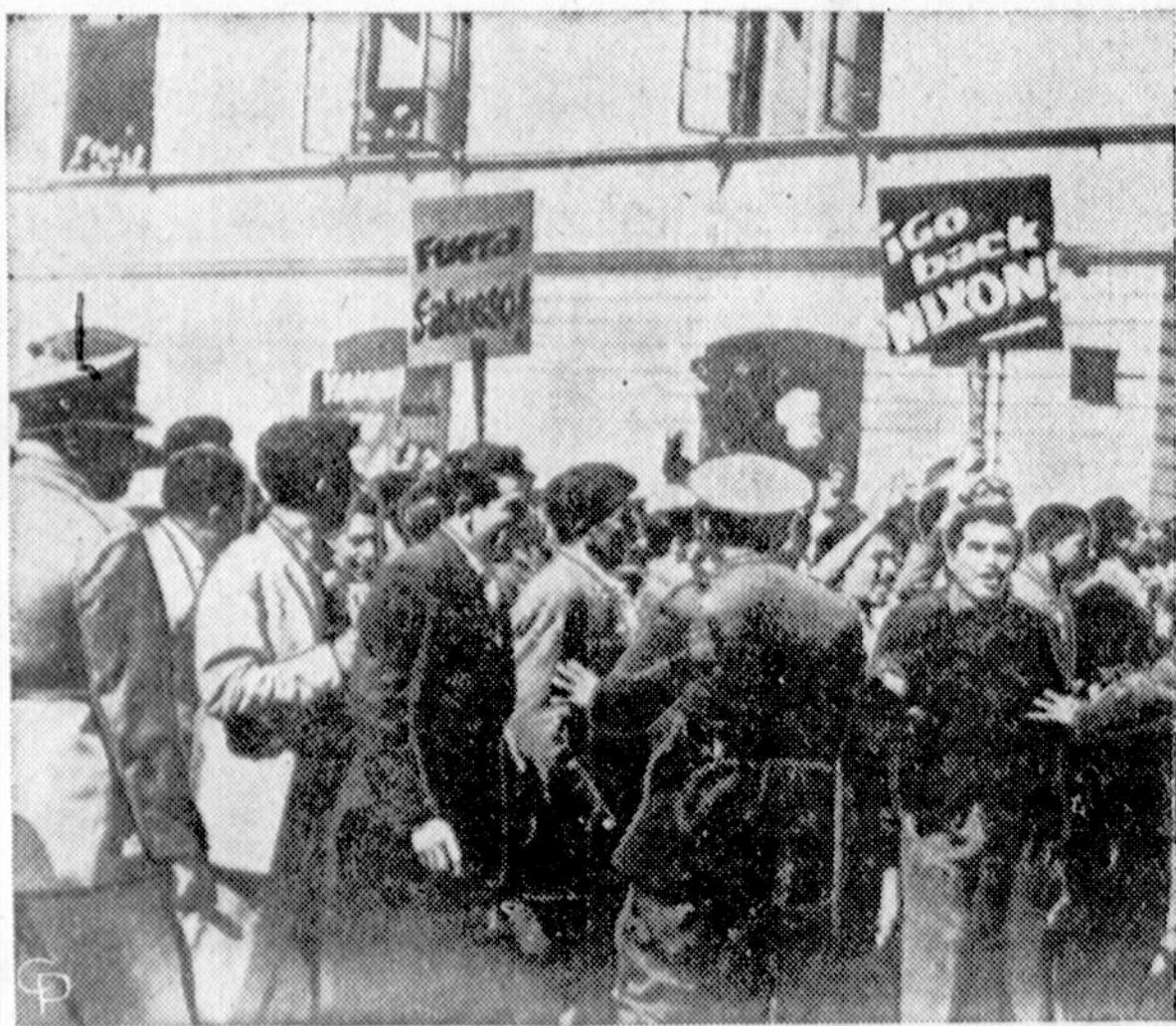
Savo įnašus papildė šie skyriaus nariai:

Juozas Valkauskas	\$50.00
Česlovas Bogužas	\$25.00
Mykolas Gureckas	\$25.00
Styvis Geonitas	\$10.00
Martynas Kleinaitis	\$10.00
Povilas Kuras	\$10.00
Vladas Zambliuskas	\$10.00
Elena Gureckienė	\$10.00
Kazys Kiaunė	\$10.00
Leonas Kuzmickas	\$10.00
Antanas Stankevičius	\$ 5.00

Su šiandien skelbiamais iš viso gauta

Dar būtinai reikia gauti

\$ 5,196.05

Viceprezidentą Nixoną, lankantį Pietų Amerikos valstybes, daug kur pakurstytas komunistinis jaunimas sutiko labai nedraugiškai, tuo tarpu vyriausybės nariai reiškė pagarbą.

Šis waterburiečių būrelis, po S-gos pirmininko kalbos, sudėjo Dirvos tatką 425 dolerius. Iš kairės: S. Geonitas, Leonas Kuzmickas, Alg. ir Birutė Aukštuoliai, ponis ir Povilas Kurai, El. Gureckienė, Eug. Bartkus, Vl. Zambliuskas, Irena Kleinaitytė, teberašas Dirvai čekį Juozas Valkauskas, Elzė Bogužienė, Vl. Varneckas, Kazys Kiaunė, Myk. Gureckas ir Ant. Vaišnys. Viduryje Ant. Stankevičius, už jo Martynas Kleinaitis ir Česlovas Bogužas. Nuotraukoje nėra kiek anksčiau išvykusios šimtinių Ant. Colney ir Kušlių. Nuotr. Jono Gaidžio.

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio A.S. n. VILTS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: Henderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: Henderson 1-6344.
Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:
V. Bakūnas (Los Angeles), P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Brooklyn), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Dirvos vakaras-koncertas jau čia pat. Belikusias tik dvi nepilnas savaitės. Jis dabar įvyksta kiek neįprastu laiku, nes Dirva paprastai savo vakarus rengia rudenį. O tai atsitiko todėl, kad praėjusį rudenį kai kurios Clevelando lietuvių organizacijos nelaukė įsiterpę į mūsų vakarų metą, ir mes nuo vakaro rengimo turėjome atsisakyti.

Dirvos vakarai nebūna dažnai, bet kai jie rengiami, stengiamasi ką nors naujo duoti, susirinkusius svečius meniniu požiūriu pilnai patenkinti. Ir šį kartą clevelandiečiai turės didelio malonumo išgirsti televizijos programose jau paparsėjusio lietuvių dainininko Arnoldo Voketaičio dainavimą. Tai jau čia gimęs jaunuolis, dainavimo mokslus sėkmingai baigęs ir įsitvirtinęs dainavimo mene. Jis, kaip ir Rita Kilmonytė, kuri neperseniausiai Clevelande lankėsi, nesibijo visur save pristatyti lietuvių, net pasididžiuoti savo lietuviška kilme. Matyt jis Art. Godfrey programos vedėjui taip patiko, kad šis labai dažnai, kada susiduria su naujų talentų nelabai jam aiškiomis pavardėmis, klausia, ar nebūsi lietuvis... Ir čia neabejotinai Arnoldo Voketaičio nuopelnas, nes jis vienoji programojam paaikškino, kad pavardės neapras keisti, nes ji taip pat lengvai išitariama, kaip ištariama ir daug kitų, dar sunkesnių pavardžių.

Arnoldas Voketaičis yra mūsų senų skaitytojų M. J. Voketaičio sūnus, iš New Haven, Conn. Tėvas redakcijai rašytame laiške pažymi, kad jis turi ir kitą sūnų, kuris taip pat išėjęs aukštuosius mokslus ir turi labai gerą darbą. Garbė tėvams, ir neabejotinai patiesiems vaikams, kad gyvenime prasišėję palieka lietuviams.

Jau vien dėl to reikėtų visiems Dirvos skaitytojams clevelandiečiams, ir taip pat nepertoliausiui nuo Clevelando gyvenantiems, A. Voketaičiui išgirsti. O ypač jį verta išgirsti dar todėl, kad jis turi galingą ir gerai išlavintą balsą, gražią ir laisvą scenos laikyseną.

Antras mūsų vakaro-koncerto programos dalyvis, Clevelande prieš kelius metus jau matytas, bet savo kūrybine jėga visad naujas, tai humoristas rašytojas, drauge ir teatralas, Antanas Gustaitis. Jis savo aštria eliuota satyra labai vykusiai parodo, kokie mes iš tikrųjų esame kasdieniniame ir šventadieniame gyvenime. Jis, rašydamas redaktoriui laiską, sako: "Reklamuodamas malonėk neprirašyti, kad aš koks juokdarys, kad bus "juoko iki ašarų", nes, kaip žinai, mano žodžiuose daugiau ašarų, negu juoko, o kad publika juokiasi, aš nekaltas".

Trečias programos dalyvis — clevelandiečių pa s ididžiavimas, tautinių šokių šokėjų grupė Grandinė. Jie turi daug tokių naujų šokių, kurių dar niekas nematė. Dalį jų parodė savo penkmečio vakare. Ir visus vakaro dalyvius sužavėjo. Nė kiek neabejojame, kad jie išjungdami į Dirvos vakaro pajauirimą, savo darniu tautiniu šokių visam

vakarui priduos dar stipresnį lietuviškumo charakterį. Ir ypač miela, kad tos šokių grupės visi dalyviai yra liuanistinės mokyklos mokiniai.

Kiek plačiau savo skaitytojus supažindinę su ateinančio Dirvos vakaro-koncerto programos dalyviais, mes norim pasidžiaugti, kad tą vakarą sutiko globoti spaudos darbo dideli rėmėjai: Marijona ir Juozas Bačiūnai bei clevelandiečiai Hypatija ir Pijus Žiūriai. Juozas Bačiūnas, kaip žinia, yra Vilties Draugijos pirmininkas, gi Pijus Žiūrys yra Vilties Draugijos kontrolės komisijos pirmininkas. O Vilties Draugija leidžia Dirvą ir jos ateitim rūpinasi.

Vakarui stropiai ruošiamasi, kad visi svečiai, atvykę iš arti ar toli, rastų malonų jaukumą. Ir mes kviečiame visus Dirvos skaitytojus, kurie tik galite, būkite drauge su mumis gegužės mėn. 24 d. vakare. Mes laukiame svečių iš Chicago, Akrono, Detroito, Columbus, Pittsburgho ir kitų lietuvių kolonijų, bet ypač laukiame clevelandiečių, kuriems nereikia nei toli važiuoti, nei kelionės vargus pakelti.

Dirva, kaip Jūs žinote, turi daug naujų planų, o juos įgyvendinti reikia pinigų. Jei iš to vakaro kiek atliks, mes būsim į tuos planus įdėję naujas kelias plytas.

DETROIT

J. BACIŪNAS PARĖMĖ
RADIO KLUBĄ

Balandžio 27 d. J. Bačiūnas lankėsi Detroito. Tą dieną jis aplankė ir radio stotį, per kurią Lietuvių Radio Klubas sekma-dieniais duoda gana įdomią lietuvišką programą. Valandėlės metu jis atsakinėjo į programos vedėjo J. Kriščiūno klausimus apie kelionę po Australiją.

Tą pačią dieną Hispanos Unidos salėje J. Bačiūnas skaitė paskaitą apie lietuvių gyvenimą Australijoje. Po paskaitos buvo rodomas garšinis filmas apie lie-

Kas ir kur?

• Lietuvos Atsiminimų radijas jau daugelį metų vedamas J. Stuko, ir "Rūtos" ansamblis, diriguojamas A. Kačanausko, birželio 7 d. Newark, New Jersey, Sv. Jurgio draugijos salėje ruošia koncertą. O birželio 8 d., sekmadienį, tas pats koncertas bus skiriamas didžiojo New Yorko lietuviams.

Programoje Rūtos ansamblis išpildys K. Grigaitytės-Graudienės muzikinį vaizdelį, kuriame atvaizduoti mūsų kaimo papročiai "Sekminių rytas". Režisuoja Bolev-Bolevičius, tautinių šokių grupei vadovauja J. Matulaitienė.

• Moterų Vienybė, kuriai pirmininkauja P. Šimėnienė, gegužės 17 d. 8:30 v. v. Grand Paradise salėje, Brooklyne, ruošia savo tradicinį pavasarinį balių-šokių. Kviečiami visi atsilankyti.

• Chicago's Universiteto festivalis "Kultūra Egzile" jau atidarytas. Trečiadienį, gegužės 14 d. 8 val. vak., Reynolds Klubu,

tutvių gyvenimą JAV, kuriame ypač gražiai pavaizduojama A. Vanagačio kultūrinė veikla.

Detroito lietuviškoji visuomenė J. Bačiūno atsilankymą, paskaitą ir filmą labai gražiai įvertino savo gausiu atsilankymu, nes klausytojų prigūžėjo pilnutėlė salė. Po oficialios dalies Detroito tautinių Organizacijų Sambūris suruošė vakariene Bačiūno garbei. Vakariene metu buvo pasakyta daug kalbų ir gražių linkėjimų svečiui.

Vienas kalbėtojų, įvertindamas J. Bačiūno nuopelnus lietuvių išlaikymo barose, jį pavadino "Lietuviybės misionieriumi". Vėliau kalbėjęs kun. dr. Tomas Žiūraitis tarp kitko išsireiškė, kad jis apie misionierius šiek tiek nusimanas ir todėl su duotu J. Bačiūnui Lietuviybės misionieriaus titulu sutinkas.

J. Bačiūnas, atsakydamas į linkėjimus, kvietė visus lietuvių ir bendrą ir vieningą lietuvišką darbą. Tas patarimas yra labai vertingas ir todėl, kad jo autorius jį ne kartą yra įrodęs realiais, pavyzdžiais savo darbais. Detroito Lietuvių Radio Klubas didžiuojasi, kad J. Bačiūnas ne tik įstojo nariu į klubą, bet jį dar parėmė ir stambia auka.

Detroito Lietuvių Radio Klubas valdyba ir daugelis jo nariai dirba tikrai didelį lietuviybės išlaikymo darbą iš pasišventimo nei vienas negaudamas jokio atlyginimo. Ypatingą pasiaukojimą rodo programos vedėjas Jonas Kriščiūnas, kuris sumaniai energingai veda tokią plačią programą. Valdyba jam kelis kartus yra pasiūliusi bent simbolinį atlyginimą, bet jis vis atsisako motyvuodamas, kad Radio Klubas jo visų jam padarytų neaišmių dar nėra pakankamai atsigavęs, kad galėtų mokėti algas. Tai gražus pavyzdys. J. G. R

57 g-vė ir S. University Ave., įvyks 14-os lietuvių dailininkų meno parodos atidarymas. Paroda bus atdara ir ketvirtadienį, nuo 10 iki 8 val., penktadienį, nuo 10 iki 10 val., šeštadienį, nuo 12 iki 8 val. ir sekmadienį, nuo 12 iki 5 val. Penktadienį vakare tuose pačiuose rūmuose įvyksta Vytauto Bacevičiaus pianino rečitalis, kurio pradžia 8:15 val.

• Pabaltijo diplomatų ir PET Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijų pirmininkų pasitarimas įvyks Londone gegužės 19-21 dienomis.

• Alekso Mrozinsko piano studija šįmet savo metinį mokinių koncertą rengia gegužės 17 d. Apreiškimo par. salėje. Pradžia 5 val. popiet. Programoje dalyvauja apie 25 mokiniai, kurių tarpe yra kokių tik pradėdanti ir jau toli pažengusių jaunų pianistų. Šis koncertas jau ketvirtas iš eilės toks mokslo metų baigimo koncertas ir jau virtęs tradiciniu. Paprastai koncertai su-traukdavo gausiai jaunimo ir senimo publikos. Panašiai tikimasi ir šįmet. Po koncerto bus šokiai jaunimui, grojant Romo Butrimo orkestrui.

WATERBURY

ALT S-GOS PIRMININKAS
APLANKO SKYRIŲ

Gegužės mėn. 3 dieną Waterburio Tautinės Sąjungos skyrių lankė Sąjungos pirmininkas inv. Eug. Bartkus. Energingasis pirmininkas čia turėjo gerokai darbo: plačiai informavosi ir informavo, aplankė eilę pavienių asmenų, kalbėjo jo garbei surengtame pobūvyje ir išvykdamas pats galėjo stebėti savo darbo vaisius: puiki skyriaus narių nuotaika ir nemenka 425 dolerių dovana Dirvai paremti.

Iš pat ryto pasitaręs su skyriaus valdybos nariais, apsirūpinęs rožių puokšte, vyko į kapines aplankyti mirusiųjų vietos tautininkų. Čia prie jo prisijungė dar keliems vietos tautininkams, pirmiausia aplankė buv. Sąjungos pirmininko a. a. Dr. M. J. Colney kapą. Čia padėjęs gėlę ir nusifotografavęs su našle ir palydovais, aplankė čia pat palaidoto skyriaus garbės nario a. a. prof. Jurgio Žilinsko kapą, o taip pat neseniai čia mirusios senelės veikėjos S. Venclauskienės kapą.

Po vidurdienio, jaukiamie skyriaus nario Vlado Zambausko restorane "Long Acre Inn", Wolcott priemiestyje, nuo darbų laisvi skyriaus nariai ir keli Sąjungos bičiuliai susirinko pietų. Čia skyriaus pirmininkas Myk. Gureckas turėjo progos pristatyti Sąjungos pirmininkui tiek skyriaus narius, tiek susirinkusius bičiulius. Užkandus, labai plačiai išsikalbėta įvairiausiomis temomis. Pirmiausia daug kalbėjęs Sąjungos pirmininkas pasakojo apie kitų skyrių veiklą bei paskirus bendraminėčius įvairiose vietovėse. Susirinkusieji buvo malonu gauti per jį linkėjimus.

Skyriaus valdyba, kuri buvo išrinkta praėjusiam ALT S-gos skyriaus susirinkime, pareigomis naujai pasiskirstė taip: pirmininkas — Mykolas Gureckas, vicepirmininkas — Albinas Kušlys, kasininkas — Juozas Valauskas, finansų rašt. — Ant. Colney ir sekretorius — Povilas Kuras.

CHICAGOS
GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RERpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376

Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3-20, 6-8-30 p. p. pirmad., antrad., ketvirt., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

NEO MOLD COMPANY

INDUSTRIAL SAND BLASTERS

2183 EAST 18th STREET

CH 1-2225

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

CHIN'S RED DRAGON RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

pa, BLO Tarybos pirmininkas adv. T. Grajauskas, savanoris viršila St. Butkus iš Brooklyn, N. Y., Amerikos Legiono 154 posto komandierius Kičas.

Po iškilmų Anapolyje minėjimas bus tęsiamas Baltimorėje Lietuvių Sveatinės patalpose. Tenai bus svečių ir iškilmų dalyvių bendri pietūs, trumpos kalbos ir pasilinksminimas.

Minėjimo tvarkaraštis: I Anapolį išvykstama iš Baltimorės gegužės 18 d. 11 val. ryto. Prie ažuolo iškilmės 12 val. 15 min. Salėje 1 val., pietūs Baltimorėje 4 val. M. K-a

BROOKLYN

ANĄ BIRŽELĮ

Gegužės 3 d. Apreiškimo par. salėje Vitalio Žukausko vaidintojų trupė pastatė Pr. Naumies-tiškio 3-jų veiksmų scenos vaizdelį "Aną Birželį".

Veiksmai vyksta Lietuvoje ir psimena pirmąją bolševikų okupaciją. Nors vaidina mėgėjai, tik 3 savaitės laiko teskyrė šiam pastatymui, tačiau kai kurie artistai savo roles atliko neblogai. Publikai geriausiai patiko S. Vaskys senelio rolė ir M. Zukauskienė kaimo naujienų nešiotojas Barbutės rolė.

Nelengva buvo mūsų jaunimui scenoje pasijausti seniais, jaunai mergaitė atvaizduoti kenčiančią vaikų motiną, tačiau labai gerai V. Trainys suvaidino bolševikams pardsdavusį milicininką Berkį.

Žiūrovams, suprantantiems veikėjų sunkias to darbo sąlygas, buvo miela, o kartu ir liūdna prisiminti anuos laikus. Žiūrovų tarpe buvo daugiausia jaunimo, o tas jau režisoriui V. Žukauskui ir visai jo vaidintojų trupei suteikia moralinį to darbo atlyginimą. Tai didelis įnašas lietuvių srity.

Be jau minėtų, vaidino: L. Karmazinas, V. Gintautaitė, G. Purelytė, J. Lapurta, P. Nekrošius, R. Tilvikaitė, B. Zubrys. Dekoracijos dailio J. Juodžio, apšvietimas E. Jazuno. E. Č.

JAUNŲJŲ PIANISTŲ
KONCERTAS BROOKLYNE

Muziko Alekso Mrozinsko piano studija Brooklyne, N. Y., baigdama mokslo metus, gegužės 17 d. 5 val. vak. Apreiškimo parapijos salėje ruošia savo mokinių koncertą.

Programoje dalyvaus apie 25 studijos mokiniai, kurie išpildys žinomų klasikų ir lietuvių kompozitorių kūrinius.

Po programos šokiai, grojant Butrimo orkestrui.

P. A. Mrozinsko studija mokinių koncertus ruošia kas metai. Šimtinis koncertas yra penktasis. Studijoje yra nemaža pažangą padariusių muzikėjų mokinių. Išgirsti jų skambinimą kiekvienam tikrai bus įdomu. Į koncertą reikėtų visiems gausiau atsilankyti ir tuo įvertinti mūsų jaunųjų ir būsimų pianistų gražias pastangas bei sugebėjimus.

RAUDONIEJI
VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO

RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

P A R A Š Ė

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintelis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

NEW YORKO LIETUVIŲ TARYBOS NEGALAVIMAI

VACLOVAS ALKSINIS

Vienybė Nr. 11 atspaus-tas Juozo Tysliavos rašinys apie pa-dėties neteisėtumą N. Y. Lietu-vių Taryboje. Jis kelia reikalą duoti papildomus paaiškinimus.

J. Tysliava pripažįsta dabar-tinės padėties neteisėtumą ALT, tik to neteisėtumo ieško kituose, laikydams save tik pašalinio stebėtoju. Tikrovėje būta ir yra kiek kitaip.

Trintis N. Y. Lietuvos Tary-boje prasidėjo 1955 m., kai so-cialdemokratų mėgino įvesti į Tarybą ir joje įteisinti adv. K. Michelsoną. Kadangi šis asmuo buvo žinomas, kaip "Laisvės" laikraščio atstovaujamo proku-munistinių organizacijų veikėjas, jis eidavo į ALT'o piketuojamus "Laisvės" pokylius, iškilmes, pobūvius, jo visas visuomeninis reikšimas buvo priešingas Lie-tuvos laisvės idėjai, taigi ir ALT idealams, tai tautinės srovės at-stovai atkreipė į tai Tarybos dė-mesį. Į klausimą, kokių viešu pa-reiškimu K. M. yra nutraukęs minėtą veiklą, o jei ne, tai ar ketina tai padaryti dabar, atsakė išsukio: pareiškimo ne-darysias, komunistu nesąs, šmei-žikus trauksias į teismą.

Platesnis tautininkų susirin-kimas, įvertinęs padėtį, nutarė K. M. Tarybos nariu nelaikyti, socialdemokratams pasiūlyti jį iš Tarybos atšaukti, o Tarybos pirmininką prašyti jo į posėdžius nekviesti. Motyvai, pagrindžia šiuos pageidavimus, buvo pateikti raštu Tarybos pirmininkui Oslapui, o nuorašai visoms Ta-rybą sudarantioms srovėms.

Vėliau tautinės srovės užim-toji linija dar labiau sutvirtėjo, gavus tikrą įrodymą, kad K. Mi-chelsonas, drauge su R. Mizarą yra pasirašęs vieno prokumunisti-nio, jo paties pirmininkauto susirinkimo rezoliuciją - petiją JAV Valstybės Departamentui, prašydama pripažinti Lietuvos okupaciją, panaikinti Lietuvos pasiuntinybę Washington, kon-sulatus, tą patį procesą taikant Latvijai ir Estijai. Nepaisant šių faktų, socialdemokratų K. M. veržimasis į Tarybą rėmė ir to-liau, o kitos srovės — Sandara ir Katalikų Federacija — juos palaikė. Čia tenka pastebėti, kad Katal. Federacijos vienas atsto-vų (J. Šlepetyus) šiuo klausimu palaikė tautininkams artimą pa-žiūrą, o tautinės srovės vienas tuometinių atstovų J. Tysliava — socialdemokratų pažiūrą. Sa-vybės posėdžiuose bei Taryboje pastarasis stengėsi nuvertinti K. M. prikišamus faktus moty-vuodamas, kad jį su K. M. riša artimi draugystės ryšiai ir bi-znio reikalai; tuo atvirai ir viešai paneigdamas savosios srovės at-stovaujama principinę pažiūrą, pateisindamas K. M. ir gindamas socialdemokratų pažiūrą.

Tarybos posėdžiuose K. M. te-ma dažnai iškildavo ir tautinin-kai dėl jų kietos laikysenos so-cialdemokratų atstovų būdavo dažnai nepagrįstai puolami.

Socialdemokratams trūko ar-gumentų kalbėti į temą. Todėl graibė dešimtmečiais į praeitį, neigiamai kreivai vaizduoda-mi tautininkų veiklą čia ir tėvy-nėje, derdami Lietuvos vyriaus-ybės politiką ir t.t. J. Tysliava

tai girdėjo ir žinojo socialdemo-kratų kalbant netiesą ir ne į te-mą, tačiau jis tylėjo, nes, mato-mai, tos kalbos atitiko jo nau-jąją liniją.

Tokioms nuotakoms esant N. Y. Lietuvos Taryboje, 1957 m. rugsėjo mėn. įvyko metinis jos susirinkimas, kuriame turėjo bū-ti nominuojama naujai kadenci-jai Tarybos valdyba. Nominacijų komisijoje (po 1 asm. iš 4 sro-vių) į socialdemokratų atstovo Mačionio klausimą, ar niekas ne-protestuos, įvyko įsikišimas, no-minuocis ir K. Michelsoną, San-daros vardu Novickis atsakė: esą iš principo jie neprotestuos, tačiau pageidauja jo nenomino-ti. Lygiai tą patį pakartojo Ka-talikų Federacijos vardu Lušys. Tautinės srovės atstovas Alksni-nis atsakė, kad šios srovės nei-gamia laisvės idėjų, minėto asmens atžvilgiu yra išdėstyta įteikta-me Tarybai rašte ir ligi šiol nuo-monė nėra pasikeitusi.

Tautininkai mano, kad nedera įsileisti į Tarybą asmens, kuris, prašydama galingą veiksnį (J. A. V.) panaikinti Lietuvos Ne-priklausomybės likučius ir įtei-sinti Lietuvos okupaciją, šiuo sa-vu žygiu kitais yra veikęs prieš ALT'o pagrindinį tikslą — kovoti dėl Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo.

Toliau trys srovės nominavo asmens į Tarybos valdybą. So-cialdemokratų atstovas, padra-sintas Sandaros ir Katal. Federa-cijos pasisakymų, taigi turėdamas užtikrintą daugumą, tarp kitų nominavo ir K. M. Tuomet Taut. Srovės atstovas pareiškė, kad dėl pastarojo asmens mėgi-mo įvesti į Tarybą, pagal turin-mus nutarimus, nuo nominacijos susilaiko ir atstovų sąrašo ne-pateikia.

Nominacijų k-jos duomenis pateikus Tarybos susirinkimui, socialdemokratų pakėlė audrėlę prieš tautinę srovę bei prieš at-skirus jos atstovus asmeniškai. Čia jau nebuvo skaitomasi nei su susirinkimo orumu bei pagarba, nei su elementarine etika, o bu-vo apyvartoti paleisti keiksmo-žodžiai. Dėl tų ginčų susirinki-mas buvo nutrauktas ir nukel-tas į spalio 8 d., nuo kurios ir prasidėjo nelegali padėtis N. Y. L. Taryboje.

Kadangi nevalyvai kalbėjo vi-sa eilė socialdemokratų, ir jų kal-bos buvo nukreiptos ne vien į paskirus asmenis, bet į tautinę srovę plačiąja prasme, ir susirinkimui pirmininkaujantis S. Brie-dis (taipogi socialdemokratas) niekam pastabos nepadarė — tai ši akcija buvo suprasta, kad čia ne atskiras asmuo prieš asmenį išsišoko, bet viena srovė įžeidi-nėjo kitą, bendrinėje instituci-joje dalyvaujančią.

Tautinės srovės susirinkime, įvertinus padėtį, buvo konsta-tuota, kad socialdemokratų sa-vo elgesiu yra peržengę pakantumo ribą ir tuo sugriovę ben-dradarbiavimo bazę, kuri galėtų būti atstatyta tik, jeigu social-demokratų: 1) atšauktų iš Ta-rybos v-bos K. Michelsoną, 2) atšauktų įžeidimus ir 3) kad kitos srovės papeiktų socialdemokra-tų elgesį.

Spalio 8 d. N. Y. L. Tarybos

susirinkimo pradžioje buvo pa-prašyta, kad šie raštu pateikti tautinės srovės pageidavimai bū-tų svarstomi be eilės. Ir tik nuo jų išsprendimo priklausys toli-mes Londono darbo galimūmų.

Po pertraukos ėjo srovių pa-sisakymai, kurių esminiai bruo-žai buvo tokie: socialdemokratų atstovas (Stilsonas) — K. Mi-chelsono neatšauksia, pereito su-sirinkimo kalbų turinys ir jų forma buvo geri ir nėra reikalo atšaukinti; Sandaros atst. (No-vickis) — socialdemokratų kalbų tonas ir turinys peiktini, tačiau lygiai peiktinos ir tautininkų kal-bos, kurios esą, nors ir ramiais žodžiais pasakytos, tačiau savo turiniu nemažiau užgaulingos; Katalikų Federacijos atstovas (Vilimas) — radęs tik vieno socialdemokrato kalbą nekorek-tišką ir peiktiną, o pirmininko nereagavimą pateisinsis spėjimu nenugirdimu. Pastarosios dvi srovės nepasiskė dėl ginčijamo asmens į Tarybą nepriimtumo.

Kadangi socialdemokratų jo-kių nuolaidų nedarė, o kitos sro-vės, jiems patikaudamos, šiuo klausimu maža kuo iš jų teisi-skyrė, tai taut. srovės atstovai, pasitarę savybėje, pareiškė, kad šiokia įvykių eiga nėra pakan-kama bendradarbiavimo bazei atstatyti, kad jie šiam susirin-kime toliau nebedalyvaus, o dėl tolimesnių srovės santykių su Taryba pasisakysias platesnis tautininkų susirinkimas arba aukštesnė instancija, ir susirin-kimą apleido.

Tolimesnė susirinkimo eiga suvokiama iš J. Tysliavos pasi-sakymų Vienybėje. Taut. srovės atstovams apleidus susirinkimą, J. Tysliava pareiškė, kad jis su išėjusiais nesolidarizuos, o bū-damas tautinės minties laikraš-čio Vienybė redaktorius, sutin-kas stoti išėjusių vieton. Kitos srovės su tuo sutikusias. Suda-ryta nauja nominacijų komisija su J. Tysliava, kuris į tautinei srovei priklausiančias vietas no-minavęs save patį ir tos redakci-jos bendradarbių, savo svainį V. Gedgaudą. Kadangi šios kaden-cijos pirmininkavimas iš eilės priklausė tautinei srovei, tai J. Tysliava pasiėmė ir pirmininko pareigas.

Iš šio susirinkimo eigos būdin-ga dar tai, kad socialdemokratų nominavo naujos sudėties savo srovės atstovybę — jau bei K. Michelsono ir be kitų ano susi-rinkimo kai kurių. Taut. srovės susirinkimas tai įvertino kaip socialdemokratų nuolaidą ben-dradarbiavimo bazei atstatyti ir kaip susirinkimo apleidimo pa-sėką. Ir jeigu tai būtų buvę pa-žadėta padaryti susirinkimo pradžioje, būtų nebuvę reikalo jį apleisti. Atsižvelgdamas į tai ir į J. Tysliavos išdėstymą Tary-boje, susirinkimas išrinko taut. srovės atstovybę Taryboje ir abiejų L. T. S. skyrių pirminin-kų — J. Ginkaus ir V. Abračio parašais pristatė Tarybai. Ta-čiau Tarybos pirmininką vaiz-duojas J. Tysliava pasirūpino kad neteisėtai sudaryta padėtis liktų nepakeista.

Apraileitina, kad dėl minėto K. Michelsono įtartino varžlumo yra įvykę tiek erzelio vergingos institucijos santykiuose. Taip pat nestabu, kad mūsų politi-nės srovės, teisingiau jų atsto-vai, dėl savo asmeninių, o gal ir srovinių ambicijų, yra užmiršusios pagrindinį tikslą, dėl ko jos egzistuoja. Jeigu Lietuvos lais-

vinimo iš okupanto vergijos in-stitucijoje kai kam yra primti-tinas net to paties pavergėjo ide-ologijos atstovas, tai kur ir ar iš viso beketinama sustoti, rie-dant nuolaidų pakalnėn.

Patyrę, kad besiveržias, o kai kieno ir peršamas Tarybai įtar-tinas asmuo, be pasirašymo nu-sikalstamo prieš Lietuvą rašto ir kitas Lietuvai žalingos veiklos yra pasireiškęs ir kriminalinėje srityje, paglemždamas savo kli-jentės Magd. Aleksejienės viso gyvenimo 12,000 dolerių santau-pas, ką plačiai aprašė vietos ame-rikinė spauda, pasipriešinusieji jo išleidimui į Tarybą pagrįstai jaučiasi apsaugoje Tarybą ne tik nuo politinio, bet ir nuo krimi-nalinio susikompromitavimo.

Ryšium su šia tema J. Tysli-ava Vienybėje rašė, kad tautinė srovė, būdama plati kaip Nemū-nas, drauge su šiuokšlėmis atne-susi ir politruko prakaitu dvo-kiantį, Ginkaus ir Abračio pa-sirašyta pareiškima.

Tautinės srovės palyginimas Nemunu yra vaizdingas. Jinai, kaip ir Nemunas, sugeba atsipa-liauti nuo šiukšlių. Kaip Nemune taip ir tautinėje srovėje šiukšlės neįstengia atsispirti ga-lingam sriautui ir lengvai išme-tamos į lėkštą purviną krantą. O kas dėl politrukiško dvokimo, tai pats skaitytojas, įvertinęs iš-dėstytus faktus, nuspręs, kam jis yra artimesnis: Ginklui su Ab-račium, ar J. Tysliavai.

Peenemiundės baltieji pirštai

TEKSAS IR PRIE JUODOSIOS

136 vyrai iš "atmatų dėžės"

15,000 amerikiečių dirba metų metais su saują vokiečių iš "atmatų dėžės". Kteris metus vokiečiai darbovosi griežtoji prie-žiūra, "oficialiai" Amerikoje nebūdami. Jų darbovietė buvo Fort Bliss, netoli El Paso, Texas. Tai buvo paslaptinga grupė su pa-slaptingais liudijimais, kur prašyta: "Išpildymas visiems policijos punktam. Šio liudijimo savininkas neprivalo būti klausinėjamas apie jo asmenines žinias. Kiekvieną raportą ar pranešimą siųsti atitinkamai įstaigai į Fort Bliss".

"Baltieji Peenemiundės pirštai" jau senai priklausė prie Texas "raketų dykumos" vaizdo, kai vieną 1949 metų dieną buvo nuspręsta atskleisti "paperclip" paslaptį.

Simtas trisdešimt vokiečių perėjo sieną į Meksiką. Po šešių valandų, aprūpinti pasais ir reikalingom vizom, grįžo jie atgal ir atšventė oficialų atvykimą į USA.

Wernher von Braun ir jo kolektyvo pagalba pagaminta: "Corporal" — raketa trumpam atstumui, "Honest John" — arti-lerijos raketa, "Nike" — priešlėktuvinė raketa, "Redstone" — šovinis siekiantis iki 500 kilometrų, ir, pagaliau, "Jupiter C" — ligšiolinio darbo apvainikavimas. Jie visi dirbo Huntsville, Ala-bamoje — mieste, kur bilietai kelienei į mėnulį ir Marsą beveik jau kisenėse ir kur jų didžiojo triumfo dieną, visiems besidžiau-giant buvo sudėginti "Engine Charly Wilson" portretai.

Pastarasis, savo laikų JAV gynybos ministeris, buvo išvys-tęs tokia biurokratija, kuri prilygo mokslininkų surakinnimui gran-dinėmis. Minėtąją dieną "Baltieji Peenemiundės pirštai" pasiuntė į erdvę dirbtiną mėnulį. Beveik keturiems mėnesiams praėjus po "Sputniko" paleidimo, bet tik 84 dienoms po "Go ahead" — po duotos laisvės savarankiškai dirbti.

Iš vaiduoklišių raudonosios raketos šešėlių

Vasario mėnesio 12-oji diena, 1958 metai. Tėviskėn grįžtan-čiųjų varpas skamba Friedland stovykloje. Paskutiniai, kuriuos tautų kilnojimosi banga nunešė Rusijon, grįžta atgal iš vaiduok-liškų raudonosios raketos šešėlių. Metų metais jie privalejo dirbti, jai statyti, tobulinti, aukoti savo jėgas ir protą, atlygindami sau-daužytos pasaulio galybės padarytas skolas.

Šlapias žvras einant vakare per stovyklos kiemą, girgžda po mūsų batais. Po tais pačiais mano palydovo batais prieš ketu-rias dienas dar girgždėjo smėlis prie Juodosios jūros.

Keturis metus dvasinėje izoliacijoje sovietai išlaikė moks-lininkus, kurie jiems pagamino integracinius instrumentus raketų vairavimui. Per keturias dienas sutvarkė ir įvykdė grąžinimą. Atsisveikino su dovonomis ir padėka po to, kai visą dešimtmetį plauškindami botagu ir siūlydami pyragą auksiniame narve, ban-dė juos paversti galvojančiais robotais. Grobis, vis dėlto, sovie-tams apsimokėjo. Gudriai išnaudodami svetimųjų žinias, jas su-jungdami su savais stebėtiniais sugebėjimais techniką supras-tinti, jie pasiekė vakarų pasaulio technikos aukštumas.

Šlapias sniegas limpa prie gelsvos spalvos, žvilgančio Mer-cedes 190 SL automobilio, stovinčio prie stovyklos tvoros. Vy-riški, vakar grįžęs iš bendruomenės, dirbančios Berijos sūnaus vadovybėje prie slapto projekto Tušine, netoliese Maskvos, pasa-koja:

— Tokio automobilio rusai dar neturi. Bet žinote ką jie turi? Jie yra politiniai-religiniai apstėti, kad technikos jėga yra vis-kas. Ir jų sistemos pajėgumo bei užsimojimų dėka, kurių mes dažnai pakankamai nedavtiname, jie pirmieji pasiekė, kad spū-nikai sukasi apie mūsų planetą. O mes, — mes po dvylikos metų grįžtantieji, tesame menki rateliai tame žaidime-kovoje, suteiku-sioje jiems pirmenybę, siekiant žvaigždžių...

TAIP DAINUOJA ARNOLDAS VOKETAITIS

Gegužės mėn. 3 d. Arnoldas Voketaitis dainavo Detroit. Apie jo dainavimą "Naujienu" korespondentas taip rašo:

Pirmoje dalyje dainavo lietu-vių kompozitorių kūrinius, ant-roje — arijas iš Mozarto "Figa-ro vestuvių". Jo balsas, bass-bar-ritonas gerai išlavintas, puikiai apvaldytas ir galingas, kaip griaustinis. Sienos skyrėsi nuo jo dainavimo ir nepabaigiami plojimai vėl ir vėl jį kvietė į sce-ną grįžti. Pranešėja jį mums pri-statė kaip labai pavargusį, pavė-luotai, atskridusį, berods, iš Ten-nessee valstijos, po vakarykščio koncerto, bet mes niekad neįsi-vaizduojame, kaip gi jis geriau begalėjo dainuoti, kai nepavar-gęs?! Ir ne vien dainavimu Ar-noldas užkariavo publiką, bet ir savo nepaprastai laisva, artistiš-ka laikysena.

Kiekvieną kartą, publikai pa-šėlusiai plojant, jis plačiais ges-tais rodė į akompanuojantį prof. Vladą Jakubėną ir po kelis sy-kius spaudė profesorius ranką. Mums, įpratusiems prie suakme-nėjusios solistų laikysenos, buvo kažkas neišpasakytai naujo.

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietu-viai.

DIRVA THE FIELD

šio mėnesio — gegužės 24 d., 6:30 val.

Slovenian Auditorium rengia

VAKARA

PROGRAMĄ ISPILDO

Televizijos dainininkas Arnoldas Voketaitis,

Rašytojas humoristas Antanas Gustaitis,

Tautinių šokių šokėjų grupė Grandinėlė

Biletai po \$2.00, \$1.50 ir \$1.00 parduodami Dirvoje.

Biletais apsirūpinkit iš anksto.

Šešiolikai metų praėjus po Peenemiundės įvykių sukasi mėnuliai apie mūsų žemę. Šešiolika metų po to, kai "baltieji pirštai" pirmą kartą išsitiesė į erdvę norėdami bent dalį jos pagriebti, technika vėl yra didžiausio įvykio išvakarė: pilotinis skridimas tarplanetinėje erdvėje.

Tie nauji laimėjimai atneš žmonijai blogį ar gėrį, mes dar nežinome. Bet praslinkus šešiolikai metų nuo Peenemiundės, ir skraidant dirbtinam žvaigždėm, žmonija turėtų pradėti vėl dau-giau laiko bei reikšmės skirti žodžiu — sąžinė.

(P a b a i g a)

Keletas vertėjo pastabų:

Lyginant anglų ir vokiečių šaltinius apie V-1 bei V-2 pada-rytus nuostolius, susidaro toks vaizdas: abiejų davinuose išsautų šovinių skaičius atitinka veik vieneto tikslumui, gi žuvusiųjų skai-čius nurodomas labai skirtingas. Vokiečiai kalba apie 70,000 žu-vusių vien Londone. Churchillis gi rašo: Nuo V-1 5864 žuvė ir 17,197 sužeisti, nuo V-2 — 2,754 žuvė ir 6,523 sužeisti. Kurie daviniai tiks-lesni, šiandien dar neįmanoma nustatyti.

Iš 8,070 Londonan pasiūtų V-1, 2,000 visai nepasiekė Ang-lijos. Iš likusių 6,000, naikintuvai numušė 24%, priešlėktuvinė artilerija 17%, balionai sušaukė 5%. Maždaug 3,000 V-1 pasiekė Londoną. Be žuvusiųjų, jie visiškai sunaikino 24,491, namus, 52,293 padarė gyvenimui nebetinkamus ir dar didesnį skaičių lengvai sužalojo.

Su V-2 buvo šaudoma ne vien į Londoną, bet ir į kitus Anglijos miestus. Taip pat buvo panaudota prasidėjus invazijai vakarų fronte, (3,000 šovinių). Ypač nukentėjo Antverpeno uos-tas, per kurį ėjo sąjungininkų tiekimas.

PERSIUNCIAME SIUNTINIUS Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS. NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583
(Licensed by USSR)

PAGAL SUTARTĮ, SUDARYTĄ SU INTURISTU, FIRMA TEISĖTA SIŪSTI SIUNTINIUS Į VISAS SSSR RESPUBLIKAS IR LIETUVĄ.

Visos išlaidos, įskaitant muitą, apmokama firmos įstaigoje. Siuntinius galite atsiųsti paštu arba kitu jums patogiu būdu.

Siųsti galima TIK NAUJUS DA—IKTUS. Negalima siųsti MAISTO PRODUKTUS su kitais daiktais. Siuntinį išsantus siuntėjas gauna Amerikos pašto KVITĄ, o siuntinį pristatęs gavėjo pasirašytą KVITĄ. ĮSTAIGOJE DIDELIS PASIRINKIMAS PREKIŲ.

Atidaryta kasdien nuo 9 v. ryto iki 6 v. vak. Sekmadieniais iki 4 val. Klientų patogumui skiriami atidaryti sekančiuose miestuose:

116 East 7th Street, New York, N. Y. Tel. YU 2-0380

11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOWnsend 9-3980	900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOWer 1-1461	632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WALnut 5-8878	832 Fillmore Ave. Buffalo 6, N. Y. Tel. MOHawk 2674
--	---	--	---

Cleveland APYLINKSE

Grandinėlės

penkmečio vakaras, pavadintas Pavasario žiedu, praėjo labai graži pasisekimu. Jame dalyvavo per 600 svečių. Nauji Grandinėlės tautiniai šokiai, supinti į darnų pavasario žiedą, žiūrovų buvo sutikti entuziastiškai.

Apie Grandinėlės penkmečio pasirodymą kitame Dirvos numerioje plačiau pasakysime.

Studentų Sąjungos Clevelando skyriaus vakare

svečių buvo mažoka ir jie neužpildė lietuvių salės. O labai gaila, nes programa buvo visais požiūrais įdomi.

Idomus ir labai šviežias buvo aktorius humoristas Vitalis Zukauskas. Jo tuos naujus humoristinius pokštus, ypač lankymąsi Maskvoje, turėtų pamatyti visi didešnių kolonijų lietuviai.

Nustebino ir mūsų priaugantieji dainininkai Audronė Gaigalaitė (sopranas) ir A. Karaša. Nors jie tik dainavimo studentai, bet pilnai jau gali koncertuoti ir plačiau įleisti šaknis tarp lietuvių meninių parengimų.

Abiems dainininkams akompanavo Ritas Babickas.

Jaunųjų Clevelando lietuvių dailininkų paroda.

rengiama Lietuvių Studentų Santaros Clevelando skyriaus, įvyks Čarltonio Ansamblio namuose nuo gegužės mėn. 25 d. iki birželio mėn. 1 d.

Parodoje dalyvauja: Nijolė Vedegytė-Palubinskienė, Vytautas Ignatavičius-Ignas, Mindaugas Nasvytis, Juozas Pivoriūnas ir Vytautas Raulinaitis.

Visuotinis Tautinės Sąjungos skyriaus narių susirinkimas

Sekmadienį, gegužės 18 d., 11:30 val. Dirvos redakcijoje įvyks Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Dienotvarkėje: Tautinės srovės kongresas. Visu narių dalyvavimas būtinas.

Visuomenės žiniai

Nuo birželio 15 d., 1958 p.p. V. Nagavienės ir G. Natkevičienės atidarama nauja nedidelė prie pensijonų vasaros vieta prie Pymatung ežero "Villa Rūta" (60 mylių nuo Clevelando).

Kas mėgsta gamtą, erdvę, vandenį, žvejybą ir poilsį — visi yra kviečiami. Vietas rezervuoti iš anksto laiškas adresu: V. Nagius, 37950 Euclid Ave., Willoughby, Ohio (tel. WH 2-4500).

Vaziuoti iš Clevelando į rytus 6 kelių, pravažiuojant Andover' iki ežero tilto prad'ios — čia sukiti į kairę ir už 1/4 mylios "Villa Rūta".

Korporacijos Neo-Lithuania pobūvio

aprašymas praėjusiam Dirvos numerioje papildytas ta prasme, jog tai nebuvo tradicinė metinė šventė, kaip kam galėtų sudaryti įspūdžio, o pobūvis, gal daugiau primenantis tradicinę jaunųjų šventę. Korporacija savo metinę šventę ir vėl, kaip kas

met, atšvęs lapkričio mėn.

Liktų gal tik pataisyti, jog pianinu skambino ne Angelaitytė, bet Mingelaitė iš Detroito.

Programos atskirus pasirodymus darniai pranešinėjo Benė Balseytė, gi šalia šokių vadovo p. Aukštuolio ne maža kredito reiktų suteikti ir D. Benokraitytei, kuri nepagalėjo savo patyrimo ir širdies, kad šokiai susilauktų pasisekimo, kurio jaunieji šokėjai patys nesitikėjo.

Na, o kelis šimtus svečių paraišinti nebūtų įmanoma, jei ne darbišios šeimininkės p. Jarašiūnienės sugebėjimas ir salė stalus paruošti ir rūšį ištroškusių pavaišinti.

Bendras pobūvio įspūdis būtų nepilnas, jei nepridurtume, kad jo pasisekimas priklausė ir nuo svečių, iš toli ir arti, gausumo, jų kantrybės programos belaukiant ir kitus karštos pasitaikiusios dienos vargus kantriai nešant.

Universiteto centras

numato pratęsti savo ribas iki iki St. Clair Ave. pagal East Blvd., apimant Rockefellerio parkus su kultūriniais darželiais ir gretimomis gatvėmis, kuriose yra daug apartamentų. Ryšium su tuo kelių apartamentų savininkai net prie Ansel Rd. atšaukė savo namų pardavimą. Tokiu būdu yra vilties, kad ir kultūrinį darželių padėtis ir apsauga pagerės.

LIETUVIŠKO ŽODŽIO VARŽYBOS

Clevelando Skaučių Tėvų Komitetas, susitaręs su Neringos Tuntu, ruošia skaučių tarpe lietuviško žodžio varžybas. Šių varžybų tikslas paskatinti skautes išmokyti daugiau lietuviškų eilėraščių, pasakų ir dainų. Varžybos bus prarastos taškų sistema, ir bus kreipiamas ypatingas dėmesys į dalykų kiekybę, kalbos taisyklumą bei gerą pasiruošimą.

Sudaromos dvi varžybų grupės: jaunesniosios skautės ir skautės iki 16 metų. Kiekvienoje grupėje trys skautės, surinkusios daugiausia taškų, gaus vertingas premijas.

Sąlygos jaunesniųjų skaučių varžyboms:

I. Padėklauoti du ar daugiau eilėraščių, netrumpesnių kaip 12 eilučių.

II. Papasakoti bent vieną pasaką, dviejų ar daugiau minučių ilgumo.

III. Padainuoti tris ar daugiau lietuviškas dainas — visus žodžius.

Pirmoji premija — apmokėjimas stovyklavimo išlaidų.

Antroji ir trečioji — vertingos daiktinės dovanos.

Sąlygos skaučių varžyboms:

I. Padėklauoti du ar daugiau eilėraščių, netrumpesnių kaip 16 eilučių.

II. Papasakoti bent dvi pasakas, trijų ar daugiau minučių ilgumo.

III. Padainuoti keturias ar daugiau lietuviškas dainas — visus žodžius.

Pirmoji premija — apmokėjimas stovyklavimo išlaidų tautinėje stovykloje.

Antroji premija — apmokėjimas 1/2 stovyklavimo išlaidų tautinėje stovykloje.

Trečioji premija — vertinga daiktinė dovana.

Varžyboms skautės turi pasiruošti ligi š. m. liepos mėn. 1 d.

Kiekvienas eilėraštinis bus vertinamas nuo 1-3 taškais, kiekvieną pasaką nuo 1-4 taškų ir kiekvieną dainą nuo 1-3 taškų, pagal jūry komisijos nuožūrą.

DIRVOS VAKARAS JAU CIA PAT

Jis įvyks gegužės mėn. 24 d. 6:30 val. Slovenian Auditorium.

Programoje televizijos dainininkas Arnoldas Vokaitis, rašytojas humoristas Antanas Gustaitis, nauji tautiniai šokiai ir kt.

Visus clevelandiečius ir visus Dirvos skaitytojus kviečiame iš anksto tam vakarui-koncertui rengtis. Mes laukiame svečių ir iš toliau, nes tuo laiku keliai jau bus geri, o šeštadienio vakaras ilgas... Bus proga susitikti, pabendrauti, senas pažintis atnaujinti ir naujas sudaryti.

Bilietai jau parduodami Dirvoje. Apsirūpinkit iš anksto, kad turėtumėt geresnę vietą. Bilietų kainos po \$2.00, \$1.50 ir \$1.00.

Savininkas

parduoda 8 kambarių vienos šeimos namą. Gali būti naudojamas dviem šeimoms. Labai geram stovys. Telef. EN 1-6839; adresas 7611 Myron Ave.

TECHNIKOS ŽODIS

Technikos darbuotojų žurnalas, PLIAS ir ALIAS (Pasaulio ir Amerikos liet. inž. archit. sąjungų) organas, leidžiamas Chicago skyriaus Technikinės Spaudos sekcijos. Redaguoja Redakcinė kolegija. Tai yra profesionalus žurnalas, pasirodąs kas du mėnesiai, iliustruotas, užpildytas technikinio bei mokslinio turinio straipsniais, turi laivininkystės ir žvejybos skyrių bei duoda šiek tiek kronikos žinių iš mūsų inžinierių bei architektų veiklos plačiame pasauly.

Šių metų Nr. 1 rašo: archit. Vladas Adomavičius, Boston — Statyba Alaskoje, Donatas Šatas, Chicago — Pagreitinę elektronių generatorių, Jonas Rūgis, Chicago — Naujas chemijos pobūdis, Vaeolvas Prūsas, P. Amerika — Kaučiukas, J. V. Dunėja, Detroit — Kanalizacija septinio tanko pagalba. Toliau seka šie skyriai: Technikos terminų karteika (V. Vintartas). Mūsų mirusieji (apie a. a. prof. K. Vasiliauską rašo prof. S. Kolupaila). Laivininkystės ir žvejybos straipsniai: A. P. Mažeika — Jūry derius ir Jūrinė kalba. Ir žinios iš Chicago bei New Yorko liet. inžinierių veiklos.

Šiame numeryje yra paskelbtas ir šitoks 1958 m. Techn. žodžio darbo planas. Nr. 1 medžiagą patiekė Chicago ALIAS sk., Nr. 2 — paskirtas New Yorko skyriui, Nr. 3 — Bostono sk., Nr. 4 — Kanadai (Toronto bei Montrealio skyriai), Nr. 5 — Los Angeles ir Clevelando skyriams, Nr. 6 — Pittsburgho, Philadelphia ir Detroito skyriams. Taigi, matome, užsimojimai platus ir įdomūs. Turime apšiai įvairių technikos sričių specialistų, kurie, manding, nepatingės pasidalinti savo žiniomis bei patyrimu ir patieks įdomios ir vertingos techninės bei mokslinės medžiagos. Šis žurnalas kaip bendradarbiams taip ir skaitytojams duoda progų pasitobulinti savo profesijoje, pasisemti įdomių žinių ir iš kitų sričių, pabendrauti su savo kolegomis, išsimečiusiais plačiame pasauly ir pabūvoti truputį savo aplinkoj, rašant bei skaitant lietuviškai...

Inžinieriai, taip pat visi kiti dirbantieji technikos srity ar ja besidomintieji, kviečiami Technikos Žodį skaityti. Administracijos adresas: TECHNIKOS ŽODIS, c/o K. PAUKŠTYS, 2610 W. 47th Street, Chicago 32, Ill., USA. Prenumerata \$3.00 metams.

JAV laivyno observatorijos pareigūnai pasiruošę kilti į 40,900 pėdų aukštį atvira gondola, iš kurios jie atliks astronominius stebėjimus keltonei į erdvę.

Cleveland Heights, mūrinis namas, 3 miegami, tile vonia, su extra šeimos kambariu. Naujas šildymas, 80' frontas, dvigubas garažas. \$21,500.

Cleveland Heights, Roxeloro mokyklos rajone, dvigubas, kiekvienoje pusėje po 4 miegamus, ir du trečiamie aukštai. Nepraleisk šio pirkinio už \$26,500.

GEORGE HORTER, INC. FA 1-3388

Išnuomojamas kambarys Galima naudotis ir virtuve. Skambinti: GA 1-7941.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St. Cleveland 8, Ohio. Telef.: LI 1-5466

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI Į LIETUVĄ

10 Rublių už \$1 — Mokestis \$5 — iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA KIVITAS PARUPINAMAS EXPRESU, PER 2 SAVAITES

GRAMERCY 744 Broad Street Newark 2, New Jersey

Leisla Bankų Dept. ir apdrausta.

J. S. AUTO SERVICE Sav. J. Švarcas 1254 Addison Road Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASIŲNŲ TAISYMAS

Masinių viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini aku-mulatoriai.

24 hours towing. Dienos telef.: HE 1-6352. Nakties telef.: LI 1-4611.

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... nei automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (ro 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit: PAULINA MOZURAITIS, Agentas SK 1-2183

W. 47th Street, Chicago 32, Ill., USA. Prenumerata \$3.00 metams.

WILLIAM SHIMKUS 1077 East Wallings Rd. Brecksville, Ohio

JUMS GERI NAMAI

Eddy Rd. ir St. Clair

4 miegamų, 1 šeimos namas, naujas gaso furnasas, garažas, gražus sklypas, tik \$1,200 įmokėti.

Geras 2 šeimų namas

po 3 miegamus kiekviename bute, nauji gaso furnasai, labai gražiai įrengtas rūšys (recreation room). \$3,000 įmokėti.

RAY NAUSNERIS.

Namų prekyba; namų, baldų ir automašinių apdaua. 11809 St. Clair UL 1-3919 LI 1-9216

2 šeimų.

6-6 dideli kambariai, dviguba dengta veranda, dujų šildymas, garažai. 128 gatvė iš Shaw. Kaina \$17,900.

Raab Realty

GL 1-8033 arba MU 1-2992

JUOZO KAMAČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE.

12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, didelės batų pasirinkimas ir žemesnės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama nuolaida.

Batų taisymas paaimamos ir pristatomos į namus be mokesčio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v. Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre. Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio. OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonų arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radio valandėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksėte, visi patogumai Jums.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra 1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St. EN 1-1763 KE 1-7770

D E M E S I O !

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.

900 LITERARY ROAD, CLEVELAND 13, OHIO

TEL. Tower 1-1461

Siunčia į Lietuvą ir į Rusiją — drabužiams medžiagą, odas, avalynę, maistą ir kita.

GREITAS ISSIUNTIMAS IR PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Siuntinių persiuntimo išlaidos, įskaitant ir muitą, apmokamos čia pas mus, vietoje.

Zmonės, gyvena už Clevelando ribų, gali siųsti mums savo siuntimus daiktus paštu, pridėję daiktų sąrašą ir adresą, kam siuntinys turi būti pasiųstas. O mes, paruošę siuntinį, išsiunčiame jį adresatui.

Pastaba: Idant negaisti miesto krautuvėse renkantis ir perkant tekstilės medžiagas ar odas siuntiniams, siuntėjai gali rasti ir pasirinkti gerų, ypač eilutėms ir apsiaustams tinkamų tekstilės medžiagų ir odų mūsų įstaigoje ir dargi žemesnėmis kainomis negu kur kitur. Lietuviams — lietuviškas patarnavimas.

Darbo valandos:

Kasdien 9-9 val.; šeštadieniais 9-7 val.; sekmadieniais užmiesty gyvenantiems 1-5 val.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Tyla - nevisuomet gera byla...

(Kvietimas literatūriniam pokalbiui)

HENRIKAS NAGYS

Šiais metais, pirmą kartą taip aiškiai ir nedviprasmiškai, buvo iškelti viešumon mūsų emigracinių literatūrinių premijų ligoti simptomai. Iš tiesų, perversai iškelti, nes premijų maltretavimas tęsiasi jau seniai, piktybinių skaudulių ataklumu ir chronišku. Charakteringa, kad šį pavasarį pirmasai prakalbėjo patys skaitytojai, nebeįstengę suvirkinti beveik kasmet Lietuvių Rašytojų Draugijos išverdamo, neobjektyvumo ir ignoracijos viralo. Iš šalies žiūrintiems kartais gali atrodyti, kad taip vadinami "triukšmai" dėl premijų nėra jau tokie pavojingi mūsų rašto egzistencijai, kad jie pasikelia ir vėliai prašina, nepalikdami didesnių dėmių ar rezultatų skiriančių ir neįvertintųjų tarpe. Tai netiesa.

Šmetinis Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos paskyrimo fiasco yra daugiausia, nei paprastas nuomonių skirtumas arba daugumos-mažumos susikirtimas. Šiuokart Rašytojų Draugijos vadovybės dalis parodė, kad jos savotiškai užkulisinė akrobatika gali suardyti pačios organizacijos veiklą ir sutepti pačias premijas taip, kad jų skyrimas būtų bet kokios moralinės ir literatūrinės reikšmės.

Kas gi yra literatūrinė premija? Literatūrinis įvertinimas ir pripažinimas, suteikiamas gerą žinę literatūros kūriniui, išskiriant jį, tokiu būdu, iš kitų (tam tikro laikotarpio, regiono etc.) kūrinių tarpo. Labai jau akivaizdu, kad literatūrinė premija nėra nei stipendija, nei pašalpa (ligoniu, bedarbiui, arba veteranui), nei atlyginimas (už tam tikrą veiklą visuomenei, partijai, klinkai etc.). Skiriant literatūrinę premiją tad (nesvarbu, kas ją skirė — jūrų, leidyklos, institucijos ar ir didesnė grupė asmenų) turi būti paisoma tik literatūrinis kriterijus. Aišku, svarbu, kad skiriamieji apie tokius kriterijus turėtų nuovoką, kad žinotų kaip literatūra vertinama, kaip palyginami jos žanrai, stiliai, kaip nustatomas kūrybinis santykis tarp žallavos ir jos įforminimo ir t.t. ir t.t.

Mūsų emigracinėje istorijoje prieš visus šiuos reikalavimus būdavo perdažnai nusižengimas, dalinai dėl to, kad skiriamieji būdavo įtaigojami neliteratūriniai tendencijų, dalinai ir dėl paprastų nenuovokos. Nejmanoma gi reikalauti, kad mokytojai, psichologai, dvasiškiai, visuomenininkai galėtų lygiai tikslingai spręsti apie literatūrą, kaip tai pajėgia literatai. Čia tad kaltintini ir premijų organizatoriai ir tokių jūrų nariai, neturį atsakingumo jausmo ir apsiimę uždavinius, kuriems nėra pasiruošę. Labai panašiai galėtume pasisakyti ir apie daugelio konkursų organizavimą bei šių jūrų narius.

Daug liūdniau, žinoma, kai mūsų Rašytojų Draugijos nariai (reikėtų gi prileisti, kad jie visi rašytojai!) savo "visuotinuose" premijiniuose balsavimuose (šia prasme lietuviai yra sugalvoję "sistema", mūsų žiniom, vienintele visam pasaulyje!) parodo netiktai paprastą nesąžiningumą, bet ir absoliučios ignoracijos ženklų. Literatūros negalima vertinti "skonio" kriterijais, ir

jei tai patys rašytojai (arba vadinami tuo vardu) nežino, tai jau reikalas vertas dėmesio ir skubių reformų. O jeigu dar galima įtarti pačius rašytojus naudojusi klaidinius motyvus, tai mūsų emigracinę literatūrą yra tikrai nugrimzdus į gilesnę balą, nei didžiausi pesimistai mums kadaise pranašavo.

Kolei kas tekalbėjo paprastai skaitytojai, nurodymai rašytojams (sic!), kur hipokrizijos ir nesąžiningumo vėžys eda mūsų rašto organizmą. Tiksliai vienas Rašytojų Draugijos narių — Jeronimas Cicėnas, išdrįso iki šiol viešai pasmerkti tokį nuolatinį Lietuvių Rašytojų Draugijos "klūpčiojimą". Apgailėtinas faktas, kad kiti rašytojai dar nesilima atsakyti skaitytojams į šimtu nuosimčių pagrįstus kaltinimus dėl teisiskai neapginamos balsavimo procedūros (vokus surenka pats Draugijos pirmininkas; žmonos knyga kandidatuoja; balsavimo lapeliai nepaženklinti; atsiųsti vokai sunaikinami etc. etc.), dėl pirminio k asmeniško akcijų visų premijų skyrimo metu, dėl Draugijos nereagavimo į spaudinius iš šalies (nesvarbu kokiom intencijom jie būtų daromi) bei kišimasi į rašytojų asmeninį gyvenimą ir t.t. ir t.t.

Čia minimi dalykai yra konkrečiai įvykę faktai, lengvai pagrindžiami oficialiais kaltinamųjų laiškais (kurių ir šio rašinio autorius turi surinkęs gerą pluoštą), viešais pasisakymais, rašiniiais ir tariamam recenzijom bei kritikom. Juos visus — arba didelę jų dalį — žino tikrai patys rašytojai ir todėl jų tyla gali atrodyti kapituliacijos ir apatiškos ženkla. Nesinori tikėti, kad mūsų rašytojų tarpe nėra drąsių ir už tiesą bei teisybę drįstančių kalbėti asmenų. Gal jie tebelaukia geros valandos?

Tokia valanda yra atėjusi. Netiktai pati Draugija, bet ir premijų skyrimas turi būti perorganizuoti, grąžinant ir vienai ir kitai jų prestižą ir garbę. Praėjo pakankamai laiko, kad konformistai nebegalės apkalinti rašytojų "pasikarščiavimu ir nuotaikom", nes į mūsų rašto švarą ir tinkamą jo organizaciją negalima ranka nuolti. Bent jau rašytojai negali ir kviečiame pasisakyti visus kūrybinę laisvę ir žmogišką tiesą mylinčius, kad pribrędusios reformos būtų viešai aptartos ir pasiūlyti nauji, objektyvesni ir tinkamesni metodai literatūrinių premijų skyrimui (ypačiai Lietuvių Rašytojų Draugijos) ir išvengimui šalutinių kriterijų ir institucijų įsikišimo bei spaudimų.

Kokie šio rašinio autoriaus konkretūs pasiūlymai? Pirmiausia, aiškiai atskirti premijų ir konkursų laimėtojų savokas. Jos yra du skirtingi dalykai, todėl netikslu kalbėti apie konkursų laureatus, konkursų premijas etc. Konkursuose tarp esamų (kartais labai silpnų) atsiųstu kūrinių ieškomas geriausias, kurio literatūrinė vertė dažnai neaplenkiama vidutiniškiausiu, išleistu normaliu būdu, kūrinių vertės. Literatūrinių premijų turime šiuo metu keturias: Lietuvių Rašytojų draugijos, Lietuvių Enciklopedijos, Aidų ir Vinco Krėvės vardo, teikiamos

Lietuvių Akademino Sambūrio Montrealyje, Kanadoje. Jų pakanka, kaip ir nuomone, gal net per daug.

Rašytojų Draugijos metinė premija, atrodo, ligi šiol daugiausia sukelė abejonių. (Dėl kitų sprendimų būta nuomonių nesutikimo, tačiau reikia atsižvelgti, kad viena jų yra skiriama religinės institucijos, todėl kai kurie jos teikiamai — gaila, viešai nepasakoti — gal ir galėtų būti toleruojami). Kokiu būdu jos skyrimą išspręsti? Pirmiausia, mūsų manymu, atsakyti visuotinio balsavimo praktikos. Ji pasirodė labai ydinga, kuriojižiška, lengvai įtaigojama minios ir asmeniškumų psichologijos. Tuščia tvirtinti, kad patys rašytojai ją pasirenko, jei

1) tik pusė jų tedalyvauja veikloje (daugelis protestuodami dėl šeimyniško Draugijos vadovavimo) ir

2) tam tikro skaičiaus narių rašytojiškoms kvalifikacijoms galima būtų suabejoti. Pagaliau ir valdybos uždavinys nėra seimo rinkimų metodo aprobacija, bet ieškojimas tinkamiausios formos išskirti tikrai literatūriškai pajėgiausio kūrinio.

Antra — reikėtų nedelsiant pakeisti L. R. D. valdybos vietovę. Dinastijos teisė valdant — kaip iš praktikos žinoma — neišvengiamai pakliūvama rutinon ir saualėn. Vėlgį bergždžia teisintis, kad taip vietovę nuolat išrenka patys nariai. Jeigu iš pirmo žvilgsnio pusės nebūtų tokio akivaizdus troškimo "įsisenėti", nebūtų reikalo ir apie šią reformą čia rašyti.

Trečia — literatūrinę premiją Rašytojų Draugija turėtų vėl pavesti skirti jūrų komisijai, mūsų manymu, 7 arba net 9 asmenų sąstato. Jos nariai turėtų būti skiriami (visos valdybos) nebūtinai iš vienos vietovės. Būtų labai pravarū, kad galutinio posėdžio protokolais būtų skelbiamas viešai spaudoj, tokiu būdu jūrų nariai jaustų didesnę atsakomybę ir būtų priversti nurodyti savo kandidatų (knygų) siūlymo motyvus konkrečiai, suglaustai ir be anoniminės kaukės. Šiuo būdu ir jūrų sąstatoje būtų tik tokie žmonės, kurie turėtų drąsos savo nuomones apginti viešam forumė (žinoma, reikalui esant). Mūsų manymu, daugelis neliteratūrinių kriterijų, pritaikytų lietuviui rašytojui (praieitis tai įsakmiai rodo) — kai kurių jūrų ir pavienių asmenų — atkristų, nes hipokrizija ir dviveidiškumas bijo dienos šviesos.

Fabrikantas Henry J. Kaiser, šveddamas 76 m. amžiaus sukaktį, baigia statydinti JT rūmų dydžio pastatą savo "imperijos" įstaigoms. Kairėje — pirmoji jo firma, kurioje jis tada tebuvo tik dalininku.

Sėkmingesnės Lietuvos laisvės kovos ir našesnio lietuvių puoselėjimo siekdamas —

TAUTINIS KONGRESAS

svarstys eilę aktualių problemų. Jo darbų eilėje:

Tautinės srovės jėgų konsolidacija
Jaunimo problema
Bendrinių organizacijų įvertinimas
Tautinė spauda
Mūsų politika išeivijoje
Žygiai JT ir JAV organuose.

Kongreso laikas: gegužės 30-31 ir birželio 1-ji.

Kongreso vieta: Hotel Statler, 7th Ave. and West 33rd, New York

Tai keli pasiūlymai (nebūtinai nediskutuotini ir patys geriausi) pasikalbėjimo pradžia. Nepaslapstis, kad šiuo metu didelė dalis Rašytojų Draugijos narių jaučia reformos būtinybę ir yra rimtai susirūpinę savo organizacijos ir literatūrinių premijų ateitimi.

Lietuvių Enciklopedijos šmetinis reagavimas buvo įsakmus ir charakteringas žestas, parodęs netiktai gyvą mūsų intelektualų ir literatų domėjimąsi savo žodžiu, bet taip pat įspėjus L.R.D. vadovus ir narius dėl kai kurių organizacinių ligų rimtumo mūsų kultūriniam gyvenimui apskritai.

Nenumokime ranka į šį įspėjimą (kaip tai padarė vienas savaitraštis, sugestijonuodamas, jog Lietuvių Enciklopedija kišasi ne į savo sritį. Tarytum literatūra nebūtų viso mūsų intelektualinio gyvenimo viena svarbiausių apraškų!) ir atsiliepkime gyvam pokalbiui, kurio pagrindinė tema turėtų būti ieškojimas tvirtesnių organizacinių formų mūsų rašytojų organizacijai ir nustatymas sąžiningesnių būdų vertinti literatūrą ir, pagaliau, skirti premijas. Tegul šis premijų skyrimas ir tėra tik viena mūsų literatūrinio gyvenimo formų, tačiau, dėl daugelio nesveikų reiškinių, ji tapo šandien simptomatine ir verta atidesnių studijų.

Jonas Variakojis, visi gyvenę Cicero, sudarė iniciatorių grupę ALT S-gos skyriui Cicero įsteigti. Sąjungos centro pritarimas gautas. Jau buvo iniciatorių susirinkimas, kuriame dalyvavo Sąjungos pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus ir vicepirmininkas inž. Jukūnas. Steigiamasis susirinkimas numatytas šaukti gegužės 16 dieną. Valanda ir vieta bus pranešta Dirvoje ir per Margučio radiją vėliau.

Daug kas teiraujasi, koks yra Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos tikslas. Atsakydami, dedame čia minėtos sąjungos įstatų (priimtų 1953 m. kovo 15 d. Philadelphiaje, Pa.) ištrauką, liečiančią tikslus:

2 str. Pagrindiniai dėsniai ir tikslai

1. Sąjunga tęsia ankstyvesnių Amerikos lietuvių kartų tautinės lietuviškos veiklos tradiciją, ir jos veikimas yra sąlygojamas:

a. ištikimumu Amerikos Jungtinių Valstybių konstitucinei santvarkai bei lojaliu paklusnumu to krašto įstatymams,

b. žmogaus asmens ir jo sąžinės laisvės gerbimu,

c. tolerancija religijos dalykuose.

2. Sąjungos veikimo tikslai yra:

a. palaikymas ir ugdymas lietuvių tautinio susipratimo ir lietuviškos tautinės kultūros vertybių Amerikos lietuvių tarpe,

b. skatinimas ir rėmimas Amerikos lietuvių pastangų teigiamai įsijungti į Amerikos visuomeninį bei ūkinį gyvenimą,

c. rėmimas lietuvių tautos pastangų atstatyti bei išlaikyti savam krašte nepriklausomą Lietuvos valstybę, apsaugojančią pagrindines žmogaus teises bei laisves.

Julius Šakelė

A. A. KONSULAS JUOZAS SRUOGA

Iš Lietuvos ateinančiomis žiniomis, prieš keletą savaičių Kaune, po ilgesnės sunkios ligos, mirė buv. konsulas Juozas Sruga. Tai vienas iš brolių Srugų, kilusių iš Baibokų dvarelio nuo Vabalninkų. Tų mielių, gabių brolių Srugų buvo penki, kurie Lietuvaus laikais buvo išryškėję, kaip išsimokslinę, gerai pasiruošę gyvenimui vyrai ir Lietuvos atstatymo veikloje pasižymėję veikėjai.

Bene vyriausias jų, Juozas, apie kurį čia kalbama — teisininkas ir Lietuvos užs. reik. ministerijos konsularinis darbuotojas, gabus ir kruopštus pareigūnas.

Bestudijuodamas teisę Peterburgo universitete, Juozas ten sutiko 1905 metų revoliuciją. Būdamas aukštos moralės patriotas, žinoma, negalėjo būti nei

Wendy Peters, 22, laimėjusi Anglijos gražuolės titulą, pirmajai kandidatėi June Cooper, 17 m., pasitraukus iš varžybų.

įveltas į revoliucinį judėjimą, nepaisant jo didelio takto ir skrupulingo atsargumo. Už tai caro valdžios žandarų buvo persekiotas, sumtas, kalinamas, bet po kiek laiko iš kalėjimo išleistas su teise gyventi pas tėvus, tartum namų arešte. Iš mokyklos, žinoma, buvo išmestas be teisės kur nors tęsti mokslus bei gauti kokį viešą darbą.

Taigi, Juozas ilgesnį laiką gyveno tėviškėje ir laikėsi tyliai, kad reabilituotų save ir gautų teisę baigti mokslus. Užėjus I Pas. karui, Juozas tuo pačiu tikslu prašė karo tarnybon ir vargais negalais buvo priimtas. Karuiomenėje netrukus buvo pasiųstas į karo mokyklą, kurią baigęs, išvyko frontan karininko laipsniu. Sunkiose kautynėse prie Varšuvos buvo sunkiai sužeistas. Po operacijos ir ilgo gydymo, aptvarkius sunkius kūno sužalojimus, karui jau nebetiko.

Atsikuriant Lietuvai, Juozas buvo įvairiose užs. reik. ministerijos pareigose. Paskutinė tokia tarnyba buvo konsulo pareigos Tilžėje. Iš čia jis, dažnai atvykdamas Klaipėdos gubernatūron, užsukdavo ir mano ūkin Klaipėdos krašte.

Išėkis, taurusis vabalninkė, Lietuvos žemelėje, kurią taip mylėjai, dėl kurios kentėjai ir dirbai!

P. Janulaitis

MARGUTIS

vra patį seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

MARGUCIO metinė prenumerata \$3.00.

Mielą bičiulį

ARCHITEKTĄ JURGĮ OKUNĮ.

mirus jo tėveliui, giliai užjaučia

Sofija ir Stasys
Kudokai